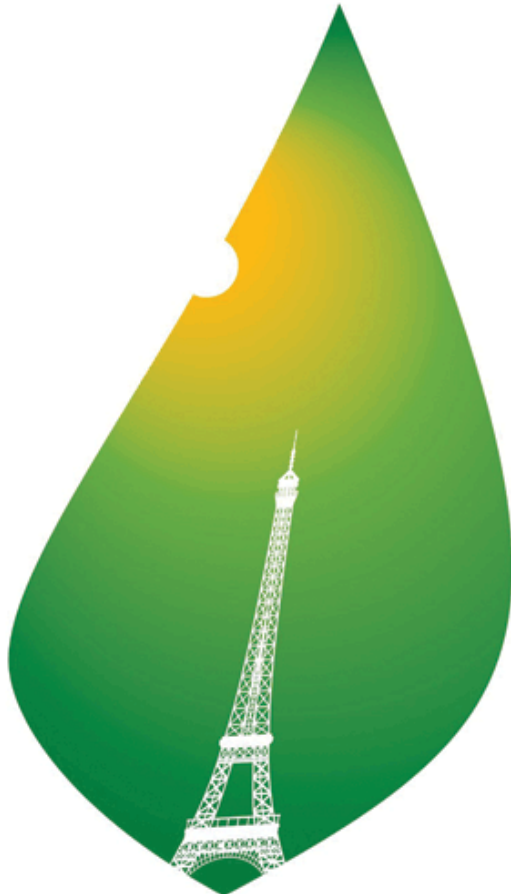

ENERGETSKI PORTAL SRBIJE

ELEKTRONSKI BILTEN

30.NOVEMBAR 2015./BROJ 2

COP21 • CMP11
PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

*30.11 - 11.12.2015.
Pariz, Francuska,
Planeta
Najveća konferencija
posvećena klimatskim
promenama
Najveći diplomatski
događaj
Preko 40000 delegata
195 zemalja
147 zvaničnika koji će
se obratiti prvog dana
otvaranja „leader's day”*

1 cilj
*Ograničiti globalno
zagrevanje na 2°C
Sveobuhvatni globalni
sporazum u procesu
energetske tranzicije*

Christine Moro

Sagovornik Njena ekscelencija gospođa Kristin Moro
Ambasador Francusko u Srbiji

Autor: Vesna Vukajlović

Srbija je bila među prvim zemljama koja je ispunila svoje nacionalne obaveze prema UNFCCC-u*

Ulaskom u industrijsku eru, čovečanstvo je ušlo u eru klimatskih promena na planeti. Aktivnost ljudi direktno doprinosi povećanju emisija štetnih gasova i efektu staklene bašte, pored toga postoji opasnost da će odumreti 20 do 30 % životinjskih i biljnih vrsta. Nivo mora i okeana se povećava, a sve to utiče na novu migraciju i dalekosežne socijalne i ekonomske promene. Globalno zagrevanje uzrokuje ozbiljne meteorološke promene kao što su poplave, suše, elementarne nepogode, oluje ... Sve ovo će biti razmatrano na konferenciji COP21 o kojoj govorimo sa ambasadoricom Francuske u Srbiji, gospođom Kristin Moro, koja u ime zemlje domaćina govori za specijalno izdanje Energetskog portala o organizaciji konferencije u Parizu, značaju ovog događaja, aktivnosti Srbije kada je ova tema u pitanju i još mnogo toga...

EP: Konferencija COP21 je najveći diplomatski događaj ikad koji će biti održan u Francuskoj. Očekuju se delegacije iz 195 zemalja i delegacije EU. Da li očekujete da će efekti ove konferencije biti grandiozni kao sam događaj?

CHRISTEN Moro: Grandiozno nije prikladna reč, mi ne tražimo efekat "hvalisanja", već napredak u pregovorima koji već predugo traju nema konkretnog rezultata ni napretka, dok se klimatski uslovi naglo pogoršavaju.

Pregovori u Parizu su pripremljeni unapred, kao rezultat bliske saradnje između aktuelnog predsedavanja COP (Peru je predsedavao COP 20) i predstojećeg predsedavanja Francuske, koja je odgovorna za COP 21. Koristili smo sva metodološka sredstva da trenutne pozicije približimo našem cilju: univerzalni iako različit sporazum, obavezujući sporazum, redovno praćenje i rastući mehanizam revidiranja.

Pripreme koje su prethodile konferenciji COP 21 su već proizvele veoma dobre i ohrabrujuće rezultate: do sada je 167 zemalja dostavilo nacionalne obaveze ("INDCs" Intended Nationally Determined Contributions), koje pokrivaju 91% globalnih emisija štetnih gasova i efekat staklene bašte do 2011. Ovako dobar odziv na neki način pokazuje da razumeju svrhu ovih pregovora i da o njemu širom sveta govore. Srbija je doprinela uspešnoj pripremi

ovog događaja: bila je među prvim zemljama, prošlog juna, koja je ispunila svoje nacionalne obaveze prema UNFCCC.

Sa prikupljenim obavezama svih ovih država, mi smo na pravom putu: INDCs (Intended Nationally Determined Contributions) je već napravio značajan pomak, iako to još nije dovoljno da se ograniči porast prosečne temperature ispod 1,5 do 2 stepeni Celzijusa - što je cilj.

Dobar pomak je postignut u poslednjih nekoliko nedelja baš uoči konferencije, a sve u želji da se pronađe zajednički imenitelj u preostalim uzrocima neslaganja. Najvažnije je da su politički lideri svesni da se odluke moraju doneti SADA, a mi računamo na njih da će da pruže potrebni podstrek. Deklaracija na sastanku G20 u Antaliji doprinosi ovom političkom podstreku.

Uključivanje civilnog društva pre i za vreme konferencije je takođe veoma važno. Uprkos nedavnim dramatičnih događajima u Parizu odlučili smo da održimo konferenciju - koja će biti trenutak nade i poverenja u budućnost, kao i događaje u civilnom društvu - dok god se budu održavali u prostorima u kojima bezbednost može biti garantovana.

COP21 - CMP11
PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

EP: Francuska želi da ima uzornu ulogu u ovom procesu. Države članice EU su se obavezale da za 40% smanje emisije gasova sa efektom staklene bašte do 2030. godine. Francuska ide korak dalje želeći da se smanji emisija štetnih gasova za 60% do 2040. godine. Kakvi su resursi i potencijali potrebni da bi Francuska praktično sprovela ovaj plan?

CHRISTEN Moro: Klimatske promene su prioritet francuske vlade još od početka devedesetih godina. Dok god predstavlja samo 1,2% globalnih emisija, i dok učestvuje sa 4,2% globalnog BDP-a (bruto domaćeg proizvoda), Francuska je među industrijski razvijenim zemljama koje emituju manje štetnih gasova. Između 2008.-2012. godine, Francuska je smanjila za više od 10% emisije gasova staklene bašte zahvaljujući tehnologijama niskih emisija zagađujućih gasova u oblastima transporta, korišćenja zemljišta i poljoprivrede.

Nedavno smo usvojili zakon o energetske tranziciji, koja utire put ka još racionalnijoj ekonomiji u potrošnji energije, dok obnovljivi izvori energije povećavaju svoj udeo u proizvodnji energije. Uvereni smo da je moguće da se razvije zelena ekonomija bez žrtvovanja privrednog rasta, i izbegavanjem velikih troškova za štetu prouzrokovanu globalnim zagrevanjem. Verujemo da će energetska tranzicija obezbediti oko 100.000 novih radnih mesta u različitim oblastima, uključujući renoviranje objekata, obnovljivih izvora energije, reciklažne ekonomije, i drugo.

Industrije i kompanije su ranije čekale pogodnosti ili politički pritisak za delovanje. Danas, oni pokazuju volonterizam: postali su svesni da imaju ekonomski interes da se obavežu na tehnologije sa niskim emisijama zagađujućih gasova. Shvatili su da borba protiv klimatskih promena predstavlja izvor inovacija i konkurentnost. Više od 1500 francuskih kompanija je već objavilo svoje kvantifikovane obaveze prema klimatskim promenama .

EP: Francuska ambasada u Srbiji je aktivna, pokrenula je niz izložbi, tribina, seminara koji su uključivali lokalne zajednice na temu Cop 21. Koji su rezultati tih aktivnosti?

CHRISTEN Moro: Srbija je shvatila koji su njeni interesi, i svesna je ograničenja i štete izazvane efektima klimatskih promena: prirodnih katastrofa kao što su suše i poplave, posledice globalnog zagrevanja na poljoprivredu, zdravlje ... U nekoliko poslednjih godina Francuska je imala dobru saradnju sa Srbijom u tim oblastima i mi razumemo jedni druge. Našli smo u pripremi konferencije COP 21 osnove za zajedničko delovanje sa vladom, lokalnim vlastima, školama, univerzitetima ... Takođe, radili smo zajedno sa istraživačima i inventivnim zainteresovanim stranama, nevladinim organizacijama i građanima.

Opsežno uključivanje je bitno, ne samo u vezi sa konferencijom COP 21, već i u periodu nakon konferencije COP 21. Uspeh uz preuzete obaveze neće biti moguć bez učešća i podrške na svim nivoima i oblastima u zemlji. Preduzeti koraci su podigli svest javnosti, koja sada bolje razume šta je u pitanju, koja je cena neaktivnosti, koje su prednosti delovanja i šta se može učiniti na individualnom i kolektivnom nivou.

*United Nations Framework Convention on Climate Change

Liberté • Égalité • Fraternité

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

AMBASSADE DE FRANCE EN SERBIE

Šta je COP21 / CMP11?

Francuska će od 30. novembra do 11. decembra 2015. ugostiti i predsedavati 21. Konferencijom strana potpisnica Okvirne konvencije UN o klimatskim promenama 2015. (COP21 / CMP11) koju takođe nazivaju i „Pariz 2015“. Radi se o roku od ključne važnosti pošto konferencija mora da dovede do jednog novog međunarodnog sporazuma o klimi, koji bi bio primenljiv na sve zemlje, a koji bi imao za cilj da globalno zagrevanje ograniči na 2°C. Uloga Francuska će zbog toga na međunarodnom planu da bude od suštinskog značaja, jer će raditi na približavanju stavova učesnika konferencije i na pronalaženju konsenzusa u okviru Ujedinjenih nacija, ali i u okviru Evropske unije, koja zauzima značajno mesto u klimatskim pregovorima.

COP21 - CMP11
PARIS 2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

Vremeplov klimatskih promena

1681. pojam staklena bašta - francuski fizičar Edme Mariot (Edme Mariott) primetio da svetlost i toplota sa Sunca prolaze kroz staklo dok tada drugi izvori svetlosti ne
1824. francuski fizičar i matematičar Žozef Furije (Jozeph Fourier) objašnjava princip prolaska toplote i svetlosti Sunca kroz atmosferu, ali da prilikom refleksije Zemlje nazad u atmosferu neki gasovi mogu da zadrže toplotu
1861. irski naučnik Džon Tindal (John Tindall) postavlja tezu da molekuli vode i ugljen-dioksida apsorbuju odbijenu toplotu
1869. švedski fizičar Svante Arenijus (Svante Arrhenius) došao je do zaključka da će se razvojem industrije, sagorevanjem nafte i gasova oslobađati sve veće količine ugljen-dioksida što će dovesti do povećanja temperature
- 1958 prvo precizno merenje koncentracije CO2 na Havajima
- 1970 početak perioda atmosferskog zagrevanja, poznat kao „globalno zagrevanje”
- 1979 održana Prva svetska konferencija o klimi u Ženevi
Cilj konferencije je bio da se proceni nivo poznavanja klime, da se razmotre posledice klimatskih promena i uticaja na ljudsko društvo. Uspostavljen je Svetski klimatski program (WCP) kao zajednička odgovornost Svetske meteorološke organizacije (WMO), Programa Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine (UNEP) i Međunarodnog saveta naučnih sindikata (ICSU)
- 1988 UNEP i WMO uspostavljaju Panel o klimatskim promenama i formira se nauka o klimatskim promenama
1990. Međuvladin panel o klimatskim promenama (IPCC) objavljuje Prvi izveštaj o proceni. Kasnije ova godina će biti usvojena kao početna godina budućih ciljeva
1992. potpisana je Okvirna konvencija Ujedinjenih nacija za

klimatske promene; konvenciju su potpisale 154 zemlje u Rio de Ženeiru.

- 1995 raspušten je INC i formiran je COP – Konferencija zemalja potpisnica
28. marta – 7. aprila 1995. održana je prva sednica u Berlinu COP1;
1995. decembra IPCC objavljuje Drugi izveštaj o proceni sa zaključkom da postoji veliki uticaj ljudskog faktora na globalnu klimu kao i na efekat staklene bašte
1997. decembar na konferenciji COP3 usvojen Kjoto protokol. Kjoto protokol obavezuje industrijske zemlje da stabilizuju emisiju gasova staklene bašte zasnovane na principima Konvencije . Prvi period sprovođenja 2008 – 2012. godina
1998. najtoplija godina u najtoplijoj deceniji, u najtoplijem veku za poslednjih hiljadu godina.
2001. objavljen Treći izveštaj o proceni sa detaljnim smernicama implementacije Kjoto protokola
2005. u januaru 2005. stupio na snagu Kjoto protokol, suša privremeno pretvara amazonsku kišnu šumu od prečišćivača ugljen dioksida do izvora ugljen dioksida
2007. Obimni gubitak leda tokom leta na Arktiku donosi strah da na severu neće biti leda; IPCC upozorava da dolazi do brzih i nepovratnih klimatskih promena;
2009. Kopenhagen, završni dokument usaglasilo 27 zemalja dok su se ostale saglasile da u narednom periodu dostave obaveštenja o priključenju
2012. decembar Drugi obavezujući protokol, Doha, Katar. Strane obavezuju da će smanjiti emisiju gasova sa efektom staklene bašte za najmanje 18 procenata ispod nivoa od 1990, u periodu 2013.-2020. godina
2014. u Limi u Peruu postignut sporazum kojim se uspostavlja platforma za globalni klimatski dogovor u Parizu 2015.

COP - Šta je to?

Međunarodni politički odgovor na klimatske promene koji je počeo na Samitu u Riju 1992. godine. Na konferenciji u Riju usvojena je okvirna konvencija UN o klimatskim promenama (UNFCCC).

Ova konvencija postavlja okvir za akciju čiji je cilj stabilizacija atmosferskih koncentracija gasova staklene bašte (GHG) kako bi se izbegli opasni uticaji na čovečanstvo i klimatski sistem.

UNFCCC je stupio na snagu 21. marta 1994. godine i sada broji 195 članica.

Glavni cilj godišnjih konferencija (COP) je da razmatra sprovođenje Konvencije. Prvi COP je održan u Berlinu 1995. godine a u značajne skupove od tada ubrajamo COP3 gde je usvojen Kjoto protokol, COP11 gde je proizveden Akcioni plan u Montrealu, COP15 u Kopenhagenu, koji je doživeo neuspeh i COP17 u Durbanu gde je stvoren fond Zelena klima.

COP21, poznata kao 2015. pariska klimatska konferencija po prvi put za 20 godina pregovora UN, ima za cilj da postigne pravno obavezujući i univerzalni sporazum o klimi, sa ciljem da globalno zagrevanje ostane ispod 2°C. Francuska će imati vodeću međunarodnu ulogu kao domaćin ove konferencije, a COP21 će biti jedna od najvećih međunarodnih konferencija posvećenih klimi i najveći diplomatski događaj u Francuskoj. Očekuje se da će konferencija privući blizu 50.000 učesnika, uključujući 25.000 zvaničnih delegata iz vlada, međuvladinih organizacija, agencija UN, nevladine organizacije i civilno društvo. Cilj koji treba da se dostigne je da se ograniči globalno zagrevanje na 2°C što se nadovezuje na Protokol iz Kjota koji je potpisan 2005. godine.

Klimatske promene

Fenomen klimatskih promena se ogleda u globalnom zagrevanju kome je zemlja izložena otkako je čovečanstvo stupilo u industrijsku eru. Godine 2012, globalna prosečna temperatura bila je viša za 0,89°C u odnosu na prosečne vrednosti temperature u devetnaestom veku. Sam fenomen je sve naglašeniji zbog povećanja emisije gasova sa efektom staklene bašte koja je direktno povezana sa aktivnostima ljudi. Između 1750. i 2011. godine, koncentracije CO2 u atmosferi porasle su za 40%, odnosno za 150% kada je u pitanju koncentracija CH4. Ako se ovaj trend nastavi, u letnjem periodu bi globalna prosečna temperatura mogla da poraste za vrednosti od 1,3 do 5,3°C do kraja XXI veka.

Beograd ima značaj regiona i obavezu da bude lider

Sagovornik **gospodin Goran Trivan** diplomirani inženjer pejzažne arhitekture
Sekretar Sekretarijata za zaštitu životne sredine

Autor: Svetlana Jovanović dipl.inž.arh. i Vesna Vukajlović

EP: COP 21 je najambicioznija i najveća konferencija koja je ikada organizovana, i koja će okupiti preko 50.000 učesnika, kao i preko 25.000 zvaničnih delegata sa ambicijom da se donesu konkretana pravna akta koja će se spоровести kako bi se smanjilo klimatsko, globalno zagrevanje ispod 2 stepena celzijusa. Na koji način se naša zemlja priprema za ovu konferenciju i zašto je važno za Srbiju i Beograd kao glavni grad, da učestvuje na ovom događaju? Sa kojim projektima Srbija planira da doprinese smanjenju klimatskih promena?

Goran Trivan: Srbija je država članica Okvirne konvencije UN o promeni klime (UNFCCC), što joj daje obavezu da redovno izveštava o stanju sprovođenja politike klimatskih promena. U skladu sa tim, Srbija priprema izveštaje prema UNFCCC-u, a to su nacionalni izveštaji (komunikacije) i dvogodišnji ažurirani izveštaji. Trenutno se radi na Drugom nacionalnom izveštaju (SNC) i Prvom ažuriranom izveštaju (BuR) Republike Srbije koji bi trebalo da bude usvojen na Vladi tokom novembra, dakle pre održavanja konferencije COP 21, dok se usvajanje Drugog nacionalnog izveštaja očekuje početkom 2016.g.

Izveštaji obuhvataju klimatske scenarije, inventar gasova sa efektom staklene bašte (GHG), mere adaptacije (prilagođavanja) na izmenjene klimatske uslove za ključne ekonomske sektore, mere mitigacije (ublažavanja), kao i potrebe za izgradnjom kapaciteta, finansijske potrebe i tehnološke potrebe, zatim sistem monitoringa, izveštavanja i

verifikacije emisija GHG. Dok se ne donese Strategija borbe protiv klimatskih promena (što je projekat koji treba da se finansira IPA sredstvima), ovi izveštaji su istovremeno i ključni strateški dokumenti u ovoj oblasti.

U Srbiji se trenutno radi i na izradi prvog zakona o smanjenju emisija GHG koji bi trebalo da uđe u proceduru do kraja godine.

Osim toga, pripremljeno je i više publikacija o uticaju klimatskih promena na poljoprivredu, a održan je i nacionalni dijalog o klimi u Srbiji, upravo u svetlu predstojeće konferencije u Parizu. Sve navedene aktivnosti će biti predstavljene na Konferenciji COP 21.

Što se tiče grada Beograda, imamo živu i vrlo kvalitetnu saradnju sa Ministarstvom poljoprivrede i zaštite životne sredine, u čijoj nadležnosti se nalazi briga o klimatskim promenama na nivou države. Grad Beograd, koji više ima značaj regiona nego grada, i koji prema svim činjenicama ima obavezu da bude lider u Srbiji, prepoznaje značaj borbe protiv klimatskih promena, zbog čega je opredeljen da se ozbiljno bavi ovom temom. U skladu sa ovim opredeljenjem, urađen je Akcioni plan adaptacije na klimatske promene sa procenom ranjivosti, koji predstavlja osnovni strateški dokument Grada u ovoj oblasti.

Goran Trivan

Sekretarijat za zaštitu životne sredine grada Beograda

„Klimatske promene predstavljaju jedan od najvećih izazova sa kojima se susrećemo. Klima na zemlji se menja, tako da će se, između ostalog, ekstremni vremenski uslovi mnogo češće javljati i biće intenzivniji od onih sa kojima smo se susretali u prošlosti. Ekstremni vremenski uslovi, čiji smo svedoci, u budućnosti će biti uobičajeni, pa Beograd mora postati toga svestan kako bi se pravovremeno pripremio za adaptaciju.“

Citat iz Predgovora

Akcioni plan adaptacije na klimatske promene sa procenom ranjivosti

EP: U oktobru mesecu ove godine usvojen je Akcioni plan adaptacije na klimatske promene grada Beograda. Možete li nam reći šta su konkretni ciljevi Akcionog plana i kako se planira sprovođenje mera odnosno prilagođavanje?

Da li će iskustvo Beograda u izradi ovog plana pomoći i ostalim gradovima Srbije da dobiju ili unaprede svoje planove i da li je ovo korak ka stvaranju sistema Održivih gradova?

Goran Trivan: Akcioni plan adaptacije na klimatske promene sa procenom ranjivosti je dokument koji je usvojila Skupština grada Beograda nakon više od godinu dana rada veoma kvalitetne Radne grupe, sastavljene od 30-ak predstavnika gradskih sekretarijata, javnih preduzeća, Ministarstva, zdravstvenih ustanova zaduženih za javno zdravlje, RHMZ i nevladinog sektora. Upravo ovakav multisektorski pristup omogućio je sagledavanje potreba za adaptacijom iz ugla velikog broja zainteresovanih strana, pri čemu je obezbeđen visok stručni nivo dokumenta, kome su veoma doprineli i angažovani strani i domaći konsultanti. Sekretarijat za zaštitu životne sredine, kao nosilac aktivnosti na izradi ovog dokumenta, je veoma ponosan na činjenicu da je Grad Beograd prvi u Srbiji usvojio ovakav sveobuhvatan dokument, kao i na nameru da već od sledeće godine započne sa primenom mera adaptacije predviđene Akcionim planom.

Sam dokument je urađen u sklopu projekta "Adaptacija na klimatske promene na području zapadnog Balkana" koji je, u saradnji sa Nemačkim društvom za međunarodnu saradnju GIZ, realizovan paralelno u Beogradu, Podgorici i Tirani.

Srž Akcionog plana predstavlja spisak mera adaptacije koje je neophodno preduzeti u narednih 2, 5 ili 10 godina na teritoriji grada Beograda. Ove mere su poređane prema prioritetima, na osnovu 4 kriterijuma koji obuhvataju efekte, urgentnost i pokrivenost teritorije.

Najprioritetnije mere na teritoriji Beograda su zaštita od poplava i izgradnja zelene infrastrukture. Odmah za njima slede: unapređenje sistema za upozoravanje, informisanje i podizanje svesti, urbanističko planiranje radi zaštite od poplava, izgradnja retenzija,

odvođenje, ušteda i ponovna upotreba vode, kao i formiranje i rehabilitacija zelenih prostora i ulica.

Bitno je pomenuti da se Akcioni plan odnosi na teritoriju celog administrativnog područja grada Beograda, dakle svih 17 opština. S obzirom na već iskazano interesovanje drugih gradova i regiona u Srbiji za izradu sopstvenih akcionih planova, važno je podvući da je ovakve dokumente optimalno izraditi na nivou regiona, odnosno nekoliko opština ili gradova koji su međusobno zavisni i dele istu problematiku koja se odnosi na sisteme odbrana od poplava, vodosnabdevanje, infrastrukturu itd. Upravo je ovo preporuka grada Beograda drugim jedinicama lokalne samouprave i mi smo spremni da im prenesemo svoja iskustva.

Izradom, ali i primenom akcionih planova adaptacije širom Srbije svakako bi se značajno doprinelo stvaranju sistema održivih gradova, ali bi se postigao i zavidan nivo bezbednosti građana, prirode i infrastrukture. Za to su, naravno, potrebna značajna sredstva, ali su nam poplave iz 2014. godine jasno pokazale da je cena otklanjanja posledica višestruko veća.

EP: Da li su teme o globalnom zagrevanju, energetske efikasnosti i zaštiti životne sredine dovoljno zastupljene u javnom diskursu, i da li je po Vama svest građana ali i države na odgovarajućem nivou kada su ove teme u pitanju?

Goran Trivan: Ove teme, koje su međusobno neodvojive, su u značajnoj meri prisutne u Srbiji više od 10 godina. Potreba svake lokalne samouprave, svakog javnog objekta ili domaćinstva za smanjenjem potrošnje energije, a time i troškova i uticaja na životnu sredinu, je ogromna. Energetika i saobraćaj su oblasti u kojima je najprisutniji negativan uticaj na životnu sredinu, posebno na globalno zagrevanje, a time i na klimatske promene, emitovanjem gasova sa efektom staklene bašte.

Uočljivo je da se svest donosilaca odluka na državnom i lokalnom nivou, kao i svest građana, menja u pravcu boljeg razumevanja potrebe za energetske efikasnošću i zaštitom životne sredine. Međutim, iako je u Srbiji realizovan značajan broj projekata iz ove oblasti, uz usvajanje određenog

Naslovna strana Akcioni plan adaptacije na klimatske promene sa procenom ranjivosti

nivoa odgovarajuće legislative, utisak je da i dalje nije urađeno onoliko koliko je moglo. Razlozi za delimičan uspeh leže u nedostatku sredstava za investiranje, nepostojanju dovoljnog broja kvalitetnih projekata, primeni konvencionalnih tehnologija od strane javnih preduzeća, standardu i delimičnoj informisanosti građana itd.

Sekretarijat za zaštitu životne sredine, kao nadležan za brigu o kvalitetu životne sredine u Beogradu, ima imperativ da negativan uticaj energetike i saobraćaja svede na što manju meru. Iz tog razloga, svake godine se realizuje program gašenja kotlarnica u gradskim objektima, prvenstveno školama, u kojima su zabeležena prekoračenja emisija štetnih materija. Do sada je, prema ovom programu, za poslednje 3 godine na daljinsko grejanje priključeno 9 škola i 1 vrtić.

Osim toga, Sekretarijat je upravo sproveo javni poziv za finansiranje izvođenja radova na energetske sanaciji objekata gradskih javnih preduzeća i objekata fizičke kulture, na osnovu koga će u 2016. biti izvedeni radovi u 4 gradska objekta.

Po pitanju saobraćaja, obezbeđena su sredstva za kupovinu 5 električnih autobusa koji ne emituju ugljen-dioksid i koji ukazuju na moguć buduću pravac razvoja javnog prevoza u Beogradu.

Zaštita životne sredine je primarni program kompanija

Sagovornik **gospođa Sanja Ivanić**

Direktor Francusko-srpske privredne komore

Autor: Vesna Vukajlović

Sanja Ivanić, direktorka Francusko-srpske privredne komore, za specijal COP 21 govori o značaju zaštite životne sredine svih firmi koje posluju u Srbiji. Pored toga, ističe zašto je važno da pored političke i državničke volje, svest o klimatskim promenama bude na visokom nivou i u privatnom sektoru i privredi.

EP: Nalazite se na čelu Privredne komore koja unapređuje poslovnu klimu i odnose između Francuske i Srbije. Mnoge kompanije članice pripadaju sektoru energetike, kako se ove kompanije pripremaju za konferenciju COP 21, i šta je najbolje iz prakse u Francuskoj sto bi trebalo primeniti u Srbiji?

Sanja Ivanić: Kao mreža uspešnih preduzeća koja u svom poslovanju vode računa o održivom razvoju, mi verujemo da model zelene ekonomije omogućava privredni rast, kreira nova radna mesta i uvećava konkurentnost, da je borba protiv klimatskih promena i prilika za preduzeća da uvedu inovativna rešenja, predlože nove modele razvoja.

Više francuskih preduzeća, članova Francusko-srpske privredne komore imaju odlične primere poslovne prakse koje su nedavno i

prezentovali na Konferenciji koja je tim povodom upriličena u ambasadi Francuske. Kao kompanije koje dolaze iz zemlje u kojoj je zelena ekonomija pitanje od izuzetne važnosti i, uzevši obzir francuska iskustva i dostignuća u ovoj oblasti, osećamo posebnu odgovornost da prenesemo tu ekspertizu na srpsko tržište.

EP: Zašto je po Vašem mišljenju važno da osim brojnih učesnika konferencije COP 21, koji dolaze iz sektora državne uprave, NVO sektora, međunarodnih institucija, učešće uzmu i kompanije?

Sanja Ivanić: Za tranziciju ka zelenoj ekonomiji neophodno je uspostavljanje sveobuhvatnog javno-privatnog partnerstva, uz angažovanje svih relevantnih aktera i svih slojeva društva. Pored konstantne prisutnosti naših kompanija članica na relevantnim konferencijama, sajmovima i javnim debatama po pitanju zelene ekonomije, francuske kompanije

Sanja Ivanić

imaju otvorenu saradnju sa predstavnicima institucija i javnog sektora uopšte po ovom pitanju.

Privreda je nezaobilazan akter u zaštiti životne sredine. Globalne kompanije odavno su, u okviru svoje poslovne strategije društveno-odgovornog poslovanja, kao jedan od primarnih programa, uvele zaštitu životne sredine. Verujemo da privatni sektor ima značajnu odgovornost po ovom pitanju. Uostalom, iskustva i govore o potrebi da se velike privatne kompanije u sve većem broju uključuju u rešavanje ovog značajnog društvenog pitanja.

Francusko srpska privredna komora je tokom 2015. godine proširila broj članica i sada broji 130 kompanija. Od svog osnivanja promovise dolazak novih francuskih firmi u Srbiju i unapređuje odnose sa udruženjima i komorama u Srbiji. Ova institucija nastoji i da poveća prisustvo srpskih firmi u francuskim regijama. Francuska važi za najvećeg investitora u Evropi, a u Srbiju je uložila oko 500 miliona evra što nije dovoljno, ali imajući u vidu događaje, sastanke, ekonomske forume koji se redovno organizuju ta ulaganja bi trebalo da budu još značajnija.

EP: Koja bi bila Vaša preporuka članicama Francusko-srpske privredne komore u budućnosti kada je u pitanju globalno zagrevanje, zaštita životne sredine, energetska efikasnost?

Sanja Ivanić: Posebno vodimo računa o podizanju svesti kod mladih, i nastojimo da ih što ranije motivišemo da razmišljaju o načinima sprovođenja održivog razvoja u praksi - tako smo iste godine kada je i kreirana Komora ustanovili Studentsku nagradu koju organizujemo uz podršku naših preduzeća koja nagradjuju najbolje studentske radove i akcione planove na temu održivog razvoja. U proteklih pet izdanja Nagrade, videli smo više zaista zanimljivih studentskih predloga, koji su dokaz da naše mlade generacije postaju sve svesnije važnosti ove teme za našu privredu i društvo uopšte.

SUSTAINABLE INNOVATION FORUM 2015

U okviru konferencije COP21, od 7. do 8. decembra 2015. godine održaće se šesti po redu Održivi inovativni forum SIF15. Ovom prilikom će se na jednom mestu okupiti svetski lideri, direktori, rukovodioci, nacionalni, regionalni i gradski lideri, investitori i stručnjaci u oblasti industrije kako bi podelili ideje i ubrzali razvoj inovativnih rešenja za rešavanje klimatskih promena, zeleni rast i održivi razvoj.

Ovogodišnji SIF15 u prvi plan ističe posvećenost inovacijama, buduću saradnju sa centrima znanja, univerzitetima kako bi se došlo do platforme i unapredilo znanje mladih u okviru održivog inovacionog razvoja.

Pored izlaganja i diskusija o aktuelnim temama, cilj foruma je da kroz umrežavanje stvori inovativna partnerstva među akterima kako bi se došlo do kvalitetnih rešenja za promene.

Održivi inovativni forum – SIF15 je godišnji događaj koji organizuju Climate Action i UNEP (Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu).

Omogućen je uživo prenos iz sale kao i blog na Twitter-u.

Program oba dana možete pogledati na sledećem [linku](#).

SUSTAINABLE
INNOVATION
FORUM 2015

Join 750+ attendees for the biggest and most prestigious business forum at COP21

7-8
December
2015
Paris

REGISTER
NOW

CLIMATEACTION

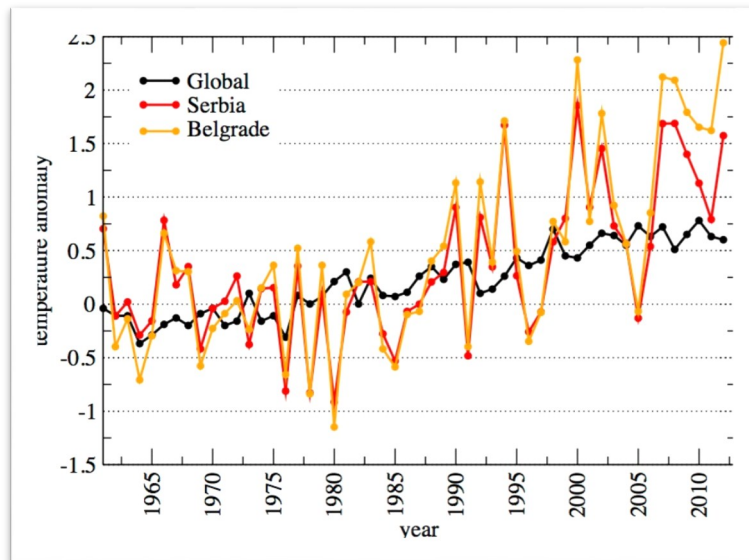

Klimatske promene u Beogradu i Srbiji

Autor: gospodin Goran Pejanović
Republički hidrometeorološki zavod
Sektor Nacionalnog centra za klimatske promene

Globalna klima se menja što je evidentno i u Srbiji i to potvrđuje i veliki broj osmatranja.

Globalna prosečna temperatura je porasla za 0.8°C u odnosu na predindustrijski period, a u Beogradu od kada su počela merenja 1888. godine, za više od 1.5°C. Najviši rast je zapravo zabeležen od 1970. godine, a poslednja dekada je bila najtoplija do sada (Slika 1).

Slika 1

Klimatske promene na teritoriji Beograda se ogledaju u ekstremnim događajima kao što su toplotni talasi, ekstremne hladnoće, suše, obilne padavine i poplave. U poslednjih deset

Goran Pejanović
Sektor Nacionalnog centra za klimatske promene

godina u Beogradu bilo je više slučajeva pojave toplotnih talasa od kojih su najznačajniji tokom leta 2013. godine, avgusta 2012. godine, jula 2007. i juna i jula 2006. godine.

Analizom najtoplijih leta u Beogradu može se uočiti da je osam od deset najtoplijih leta bilo nakon 2000. godine (Slika 2, str. 13). Najtoplije leto je zabeleženo 2012. godine kada je u Beogradu registrovan rekordan broj tropskih dana i tropskih noći. Tada su registrovana 62 tropska dana sa maksimalnom temperaturom višom od 30°C, što je za 40 dana više od proseka. zabeležena je i 51 tropska noć sa minimalnom temperaturom višom od 20°C što je za 44 noći više od prosečnih vrednosti.

Najizraženiji talasi ekstremnih hladnoća poslednjih godina u Beogradu registrovani su tokom januara i februara 2012. godine (17 uzastopno ledenih dana), zime 2008/2009. (20 uzastopnih ledenih dana) i zime 2007/2008. (15 uzastopnih ledenih dana).

Najizraženija suša na teritoriji Beograda u poslednjih deset godina je suša tokom leta 2012. godine kada je registrovano svega 59.5mm padavina, što je 39% od prosečnih vrednosti. Značajne poplave sa katastrofalnim posledicama su se dogodile maja 2014. i aprila 2006. godine.

Pokazatelji promene klime u Srbiji

Kao posledica globalnih promena klime registrovane su i promene u intenzitetu i učestalosti pojave klimatskih ekstrema. Stanje u Srbiji se pokazalo kao veoma osetljivo na prirodne nepogode, poplave, zemljotrese, klizišta, šumske požare, suše, toplotne talase, produžene zime i grad, kako kroz svoju istoriju tako i u današnje vreme.

U Srbiji su se značajne suše dogodile 2000, 2003, 2007, 2011, 2012 i 2013. godine, koje su veoma negativno uticale na poljoprivredu i vodne resurse.

U Srbiji su nakon 2000. godine zabeležene značajne poplave i to 2002, 2005, 2006, 2009. i 2014. godine. Najkišovitija godina u Srbiji je 2014. U maju 2014. godine su trodnevne sume padavina u oblasti Podrinsko-kolubarskog regiona, Mačve i Tamnave prevazišle 1000-godišnje trodnevne sume.

Analize pokazuju da je u instrumentalnom periodu merenja i osmatranja došlo do sledećih promena na teritoriji Republike Srbije:

- ⇒ postoji trend porasta temperature vazduha u većem delu Srbije
- ⇒ sve češća smena toplih i hladnih perioda
- ⇒ povećanje broja letnjih i tropskih dana kao i tropskih noći
- ⇒ smanjenje broja dana sa jakim mrazom i snežnim pokrivačem
- ⇒ smanjenje broja ledenih dana
- ⇒ toplotni talasi češći i duži
- ⇒ padavine sve ređe ali intenzivnije

Do sredine 2014. godine šesnaest zemalja članica EU donelo je nacionalne strategije za adaptaciju na klimatske promene. Kako je koncentracija gasova sa efektom staklene bašte u značajnom porastu na globalnom nivou, Srbija već oseća posledice i potrebno je da se zalaže za njihovu redukciju. Srbija je prva zemlja u regionu koja je osmislila i saopštila nacionalni klimatski doprinos (INDC – intended Nationally Determined Contribution) tj. Strategiju o smanjenju emisija sa efektom staklene bašte i planove za adaptaciju na klimatske promene.

Glavni cilj Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije je jačanje analitičkog i prognostičkog sistema za različite vremenske i prostorne okvire počev od klimatskih projekcija, sezonskih, mesečnih, srednjoročnih, kratkoročnih prognoza a takođe i predočavanje vremena i hidroloških uslova uz asimilaciju radarskih, satelitskih i drugih konvencionalnih podataka.

Na osnovu jedne od preporuka ministara krajem 2007. godine uspostavljen je Podregionalni virtualni klimatski centar za jugoistočnu Evropu (SEEVCCC) u okviru Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije (RHMZ).

SEEVCCC, kao član mreže regionalnih klimatskih centara Regionalne asocijacije VI WMO (WMO RA VI RCC-mreža), ima mandat da obezbedi klimatske podatke, monitoring klime, dugoročnu prognozu, jačanje kapaciteta na podregionalnom nivou kao i da koordinira različitim programima i projektima vezanim za uticaje klimatskih promena na različite sektore ekonomije. Takođe doprinosi istraživačkim i razvojnim aktivnostima u okviru WMO RA VI RCC-mreže.

SEEVCCC podržava aktivnosti Nacionalnih meteoroloških i hidroloških službi u izdavanju klimatskih upozorenja zasnovanih na mesečnim klimatskim biltenima, kartama anomalija, klimatskim indeksima i sezonskim prognozama. pored toga SEEVCCC je domaćin Forumu za klimatske izgledе vremena za Jugoistočnu Evropu, čime podržava mehanizam WMO za regionalne forumе za klimatske izgledе vremena.

Republički hidrometeorološki zavod Srbije je u saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije „dr Milan Jovanović Batut” razvio sistem za rano upozorenje na pojavu toplotnih talasa.

redni broj godine u opadajućem nizu - година - odstupanje Tsr (°C) od normale 1961-1990. - Tsr

Schneider
Electric

Life is ON

Sagovornik **gospodin Dragoljub Damljanović dipl.inž.el.**
Generalni direktor Schneider Electric za Srbiju i Crnu Goru
Podpredsednik Upravnog odbora Francusko—srpske privredne komore
Autor: Svetlana Jovanović dipl.inž.arh

Kompanija **Schneider Electric** je jedan od globalnih lidera u upravljanju energijom.

Posluje u više od 100 država i zapošljava više od 170.000 ljudi. U Srbiji Schneider Electric zapošljava više od 1000 vrhunskih stručnjaka koji projektuju najsloženija integrisana rešenja u oblastima energetike, infrastrukture, industrijskih procesa, automatizacije u objektima, data centara, kao i u sektoru stanovanja i građevinarstva, kako bi se sa manje energije ostvarila ista produktivnost ili komfor. Naša ideja jeste da primenom najsavremenijih tehničkih rešenja, podižemo nivo tehničkih znanja i tehničke standarde u društvu, da bi privredu učinili efikasnijom. Naša misija je da omogućimo da se uz manje angažovanje prirodnih resursa efikasnije upotrebljava dobijena energija, ne samo da bi se štedelo, već i da bi se smanjilo zagađenje i sačuvali resursi i za pokolenja koja dolaze.

EP: Konferencija u Parizu COP21 predstavlja događaj za koji se cela planeta intenzivno spremala u 2015.godini. Koja su Vaša očekivanja (kompanije) kada je COP21 u pitanju? Na koji način Schneider Electric planira da uzme učešće u konferenciji?

Koliki je uticaj privatnog sektora u sprovođenju plana održivog razvoja i zaštite životne sredine? Jedna od tema koje će biti pokrenute na konferenciji je i carbon pricing. Kakav je Vaš stav po pitanju ove teme, i kako bi trebala da funkcioniše relacija države i privatnog sektora po ovom pitanju?

Dragoljub Damljanović: U našoj kompaniji postoji snažna volja da damo doprinos, bilo kolektivno, bilo kroz partnerstvo sa donosiocima odluka u oblasti ekologije i klimatskih promena. Takođe, podjednako smatramo i da je dostupnost električne energije osnovno ljudsko pravo, kao i da je sadašnji način upravljanja njome neodrživ.

Iz tih razloga smo se pridružili inicijativi koja bi trebalo da posluži kao osnova liderima velikih svetskih zemalja na osnovu koje će doneti globalne, važne odluke koje će odrediti način borbe protiv klimatskih promena na predstojećem Samitu u Parizu. Našli smo se među 43 kompanije koje je okupio Svetski ekonomski forum koje su se obavezale da će se aktivno uključiti i koje su tim povodom predložile određene mere. To je i jedan od razloga što smo zajedno sa drugim globalnim

kompanijama i zakonodavcima iz zemalja širom sveta udružili snage u dijalogu na samitu održanom u Parizu u maju ove godine, a koji je bio prekretnica na putu ka konferenciji COP21.

U narednih četrdesetak godina potreba za energijom će se udvostručiti, dok će u isto vreme biti potrebno smanjiti emisiju CO2 za pola. Ovaj energetski paradoks je moguće ostvariti samo ukoliko postanemo značajno efikasniji. Ukoliko sve kompanije i zemlje usvoje slične strategije, moći ćemo da postignemo nivo efikasnosti potreban da se vidi napredak u borbi protiv klimatskih promena. A to će biti vredno truda.

Privatni sektor se uglavnom smatra previše sporim u sprovođenju novih inicijativa koje bi doprinele smanjenju emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte i koji bi pomogli u smanjivanju efekata koji utiču na klimatske promene. Ipak, danas je više nego jasno da biznis zajednica mora da se vodi onim što preporučuju i vodeći svetski naučnici u oblasti klimatskih promena, odnosno da je neophodno ograničiti globalno zagrevanje i sprovesti aktivnosti koje planiraju vlade država. Bez uključivanja privatnog sektora u ove aktivnosti sporazum čije se potpisivanje očekuje u Parizu će biti suvišan.

Schneider Electric je globalni specijalista za upravljanje energijom i automatizacijom. Sa prihodima od 25 milijardi evra u 2014. godini, naših 170.000 zaposlenih uslužuju klijente u preko 100 zemalja, pomažući im da upravljaju svojom energijom i procesima na siguran, pouzdan, efikasan i održiv način.

Od najjednostavnijih prekidača do složenih operativnih sistema, tehnologija, softveri i usluga, unapređuju način kako naši klijenti upravljaju i automatizuju svoje poslovanje. Naše povezane tehnologije će preoblikovati industrije, transformisati gradove i obogatiti živote.

U Schneider Electric-u ovaj koncept zove se Life Is On.

EP: Savremeni način života i brzina kojom se svet razvija i menja zahteva sve veću upotrebu energije a resursi se smanjuju. Koja rešenja Schneider Electric nudi.

Dragoljub Damljanović: Schneider Electric poseduje veliko iskustvo i u projektima energetske efikasnosti: solarne elektrane, mini hidroelektrane i postrojenja na biomasu i na taj način doprinosimo globalnom cilju smanjenja emisije štetnih gasova. Sistemi o kojima govorimo se odnose na vodovodnu i električnu mrežu, javni servisi kao što su upravljanje javnom rasvetom i video nadzor, transport, računarski centri, ali i stambene i poslovne zgrade u koje je implementiran sistem upravljanja u zgradama. Njihovom integracijom i povezivanjem pomoću novih tehnologija prenosa podataka dobija se pametan grad. Mi smo kao svetska kompanija koja posluje u više od 100 zemalja, do sada učestvovali u izradi više od 200 urbanih projekata širom sveta od Brazila, Kine, Indije, Evrope, SAD-a i mnogih drugih.

U oblasti električne energije u Italiji smo isporučili integrisano rešenje i inženjerske usluge za fotonaponsku solarnu elektranu od 43 MW, koja trenutno snabdeva preko 18,000 stanova električnom energijom, a pritom uštedi 28,000 tona CO2 koje bi proizvela elektrana na fosilna goriva. U regionu tu su i solarne farme u

Bugarskoj i prva solarna farma u Srbiji od 2MW u Merdarama.

U oblasti vodosnabdevanja Schneider Electric je implementirao pametan sistem upravljanja vodom u Ankari koji omogućava efikasan menadžment otpadnih voda i distribucije tekuće vode u gradu. Slični projekti su izvedeni u Barseloni, Abu Dabiju, a prošle godine je puštena u rad i nova fabrika vode Makiš 2 u Beogradu u kojoj su implemetirani najsavremeniji algoritmi upravljanja sa stanovišta energetske efikasnosti.

Kada je reč o javnom transportu u poslednjih deset godina, kompanija Schneider Electric je u sklopu pripreme za Olimpijske igre u Rio de Janeir-u izvela projekat kompletnog rešenja za pametno upravljanje infrastrukturom grada. Jedanaest različitih kontrolnih centara upravljaju svim ključnim delovima gradske infrastrukture poput struje, vode, nafte, gasa, javnog prevoza, gradskog saobraćaja, kvalitet vazduha, aerodromima itd. To je omogućila naša savremena tehnologija i opsežno razumevanje svih aktivnosti i procesa za upravljanje svakim pojedinom oblasti. Rešenja na kojima smo radili doveli su do ušteda od 30 odsto u energetske resursima, 15 odsto u gubicima vode, a 20 odsto je smanjeno vreme putovanja i kašnjenja prevoza.

I to je tek početak.

AIR FRANCE-KLM PRIJATELJ COP21

AIR FRANCE-KLM među inovativne inicijative koje su nedavno preduzete ubraja i one u pogledu biogoriva.

U radu nekoliko letova se koriste održiva biogoriva i tako se podstiče industrija da stvori tržište za biogoriva. Grupa je takođe uložila u dizajniranje eko-dizajn proizvoda kako bi smanjila sopstvene emisije CO2.

Jedanaestu godinu zaredom, Dow Jones indeks održivosti (DJSI)*, glavni međunarodni indeks za vrednovanje kompanije u radu, u smislu korporativne društvene odgovornosti, je rangirao AIR FRANCE-KLM kao lidera u "Airlines" kategoriji.

Već sedmu godinu, Grupa je takođe lider šireg "transportnog" sektora uključujući vazdušni, železnički, morski i drumski saobraćaj. Proglašena je i za lidera aerodromskih operacija.

AIR FRANCE-KLM je jedna od 24 najodgovornijih grupa u svetu, imajući u vidu da se analizirao svaki posebni sektor i njegova sopstvena aktivnost.

"AIR FRANCE-KLM čini svakodnevno sve što može da bi dizajnirala budućnost vazdušnog saobraćaja. Želimo da usluge prevoza koje pružamo budu brižne, inovativne i odgovorne. Oduševljen sam ovom nagradom i ovim priznanje od strane DJSI. Naša cela grupa i svaki njen tim može biti ponosan. Imamo nameru da očuvamo svoju leadersku poziciju u vazdušnom saobraćaju i industriji", izjavio je Aleksandar de Žuniak, predsednik i generalni direktor Air France-KLM.

"Kada je najavljena Konferencije UN o klimatskim promenama COP21, čiji je Air France partner, ova nagrada još više naglašava našu dugogodišnju posvećenost korporativnoj i društvenoj odgovornosti. Ova obaveza je u srcu naše korporativne strategije", dodao je Frederik Gaže, predsednik i izvršni direktor Air France.

"Izuzetno je dostignuće i uspeh to što održavamo vodeću poziciju tako dugo. To potvrđuje ne samo da preuzimamo odgovornost kao poslodavci, već i da smo okrenuti inovacijama i ozbiljno preuzimamo odgovornost u odnosu na životnu sredinu i društvo. KLM ima uspostavljen track zapis koji ovo dokazuje", izjavio je Piter Elbers, predsednik i izvršni direktor KLM Royal Dutch Airlines.

Kako bi integrisali korporativnu društvenu odgovornost u svojim aktivnostima i operacijama, AIR FRANCE-KLM se koncentriše na četiri glavna pitanja:

- da smanji svoj uticaj na životnu sredinu kroz optimizaciju poslovanja, kroz inovacije u lancu snabdevanja, uključivanjem svog osoblja i celu industriju;
- uzimajući u obzir izazove korporativne društvene odgovornosti u lancu usluga, da obezbedi klijente sa inovativnim i odgovornim proizvodima i uslugama;
- promoviše odgovornu politiku ljudskih resursa i podsticanje ličnog razvoja kako bi se osigurala motivacija i profesionalizam zaposlenih;
- doprinosi ekonomskom i društvenom razvoju na područjima na kojima Grupa posluje.

Rešenja COP21

Renault - Nissan Alijansa će učestvovati u "Solutions COP21", međunarodnoj izložbi o rešenjima za klimatske promene, u "Grand Palais" muzeju u Parizu. Izložba, koja će se održati od 4. do 10. decembra će predstaviti CO2 rešenja iz gradova, preduzećima i drugim organizacijama širom sveta. Pored jednog izloženog električnog vozila, Alijansa će imati više od 10 električnih vozila dostupnih javnosti za probu.

- ⇒ Renault ZOE,
- Nissan LEEF,
- Nissan e-NV200
- ⇒ 200 električnih vozila
- ⇒ 400 000 km vožnje
- ⇒ nulta emisija CO2
- ⇒ 90 novih brzih punjača
- ⇒ 0 - 80% kapaciteta za 30 minuta
- ⇒ 200 Renault i Nissan vozača volontera

Slika ZOE i LEAF ispred muzeja Grand Palais u Paris - © Renault /omg
Fotograf: Olivier Martin Gambier

Zvanični COP21 putnički automobil

Sa velikim zadovoljstvom objavujemo da je Renault-Nissan Alijansa zvanični partner COP21 u Parizu. Zahvaljujući floti Alijanse, koja se sastoji od 100 % električnih vozila, doprinosimo našem cilju realizovanja CO2 neutralnog događaja. Tehnologija električnih vozila, efikasno pomaže u smanjenju emisije štetnih gasova u saobraćajnom sektoru.

Renault - Nissan Alijansa je u maju potpisala sporazum o partnerstvu sa Generalnim Sekretarom zaduženim za pripremu i organizaciju 21. godišnje Konferencije Potpisnica na osnovu kojeg obezbeđuje flotu od 200, potpuno električnih vozila na korišćenje tokom događaja od 30. novembra do 11. decembra.

Očekuje se učešće više od 20.000 osoba iz 195 zemalja, članica UN. Ovo će biti prvi put da članice UN koriste celokupnu flotu vozila za prevoz, sa nultom emisijom tokom celog COP događaja.

Ciljevi samita u Parizu su kreiranje novog globalnog sporazuma o klimatskim promenama i usvajanje istog do kraja 2015. godine kao i implementacija "Klimatskog Zelenog Fonda", osnovanog da pomogne zemljama u razvoju u prilagođavanju na klimatske promene i smanjenje emisije, kroz raspodelu sredstava.

GROUPE
RENAULT

Vladimir Bošković, direktor sektora za poslove sa malim i srednjim preduzećima

ENERGETSKI SEKTOR ĆE OBELEŽITI NAREDNE DECENIJE U GLOBALNOJ EKONOMIJI

Sagovornik **gospodin Vladimir Bošković**

Direktor sektora za poslove sa malim i srednjim preduzećima

Autor: Vesna Vukajlović

Sberbank trenutno u Srbiji ima 33 ekspoziture, 611 zaposlenih i blizu 69.000 klijenata. Reč je o finansijskoj instituciji koja u Rusiji posluje 170 godina i koja slovi za jednu od najuspešnijih banaka u svetu. Sberbank pruža usluge za fizička lica, ali i za mala, srednja i velika preduzeća o čemu smo razgovarali sa Vladimirom Boškovićem, direktorom sektora za poslove sa malim i srednjim preduzećima. Poseban akcenat smo stavili na činjenicu da je ova banka jedna od malobrojnijih u Srbiji koja podržava projekte u vezi sa energetikom, zaštitom životne sredine i energetskom efikasnošću. Povodom konferencije COP 21, iz prve ruke saznajemo kako jedna uspešna banka posluje u Srbiji i kavi su do sada projekti podržani.

EP: Zasto se Sberbank po Vašem mišljenju opredelila upravo da podrži projekte u vezi sa energetskom efikasnošću, zaštitom životne sredine i na taj način podrži razvoj privrede u Srbiji?

Vladimir Bošković: Srbija kao zemlja sa veoma ograničenim energetskim resursima imam mnogo potencijala za uštede, a unapređenje energetske efikasnosti je jedan od preduslova energetske stabilnosti zemlje, kao i privrede u celini. Energetski sektor je

odavno postao najprofitabilniji i najprivlačniji sektor za investiranje, pa je prema procenama međunarodnih finansijskih institucija, pored poljoprivrede, sektor koji će obeležiti naredne decenije u globalnoj ekonomiji.

S obzirom na dosadašnje aktivno iskustvo u finansiranju u segmentu energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, Sberbank Srbija u ponudi ima sve modele neophodne za finansiranje projekata u ovim segmentima dajući tako konkretan doprinos očuvanju životne sredine.

U saradnji sa KfW-om (Nemačka razvojna banka) do sada smo realizovali 10 miliona EUR u više od 400 projekata iz namenske kreditne linije za unapređenje energetske efikasnosti. Mereno konkretnim učinkom, naš doprinos izražen u mernim jedinicama je skoro 20 miliona kWh godišnje uštede u potrošenoj energiji, kao i smanjenju emisije CO₂ u iznosu od 11 hiljada tona godišnje.

EP: Kakvi su uslovi koje treba da ispuni privatno ili pravno lice da bi dobilo kredit u Sberbank ?

Vladimir Bošković: S obzirom da se radilo o namenskoj kreditnoj liniji, za nas kao banku to je predstavljalo dodatni motiv da klijentima ponudimo daleko povoljnije uslove nego sto su to komercijalni, prosečni uslovi na tržištu.

Jedini uslov za klijente je bio da svaka od investicija doprinese uštedi energije od minimum 20%, praćeno smanjenjem emisije CO₂ u istom tom procentu.

Fokusirani smo na privatni sektor, a krediti su namenjeni za podsticaj malih i srednjih preduzeća, kao i stanovništva. Najveći deo realizovanih projekata se odnosio na investicije u zgradarstvu, a nešto manji broj na zamenu opreme/mašina u proizvodnim procesima i kupovinu vozila u sektoru usluga i transporta.

Imajući u vidu potencijale za investiranje, naši planovi su takođe usmereni ka javnom sektoru i lokalnim samoupravama. Razlog što do sada nismo realizovali više projekata u segmentu lokalnih samouprava leži pre svega u neadekvatnim modelima finansiranja, koji u skorijoj budućnosti mogu biti prevaziđeni definisanjem JPP -a (javno-privatno partnerstvo) kao adekvatnog modela finansiranja, koji bi bio prihvatljiv, kako za banke, tako i za ostale učesnike u partnerstvu. Pravni okvir odavno postoji, ali još uvek nedovoljan broj realizovanih projekata po ovom modelu je razlog veće opreznosti poslovnih banaka.

EP: Da li u direktnom kontaktu sa klijentima ili potencijalnim klijentima u Srbiji možete da saznate u kojoj meri shvataju problem globalnog zagrevanja i klimatskih promena koje su ujedno i tema konferencije COP21?

Vladimir Bošković: Kako smo jedna od prvih banaka na tržištu koja je počela sa kreditiranjem ovih projekata, naše glavne prednosti su stečeno znanje i skustvo. Uz pomoć konsultantskih timova koji su bili sastavni deo realizacije kreditne linije sa KfW-om, primili smo određena znanja i ekspertizu neophodne za aktivniji pristup naših zaposlenih u prodaji, kako bi na pravi način uticali na podizanje svesti klijenata o značaju ulaganja u ove projekte. Zaposleni su prošli nekoliko nivoa obuke o energetskoj efikasnosti, a neki od njih su stekli i dodatna znanja, pa smo oformili interni konsultanški tim za energetsku efikasnost čija je primarna uloga bila procena usklađenosti projekata sa kriterijumima o finansiranju, kao i konstantno sticanje novih znanja o ovoj oblasti.

Vođeni iskustvom zemalja iz EU, ključni faktor je primena zakonske regulative koja će stvoriti pogodan teren za promociju i podstaći dalje investiranje u ovom sektoru. Očekujemo skoriju primenu niza zakonskih i podzakonskih akata koji su u postupku implementacije. Pomenuo bih samo neke od njih: najavljene izmene zakona o planiranju i izgradnji, puna primena energetske sertifikacije zgrada, primenu zakona o efikasnom korišćenju energije koji uvodi niz neophodnih mera za povećanje energetske efikasnosti (pre svega mislim na naplatu toplotne energije prema utrošku u sistemu daljinskog grejanja), uspostavljanje energetskog menadžmenta na nivou kompanija i lokalnih samouprava, kao i mnoge druge.

Kontinuirano radeći na podizanju svesti o energetskoj efikasnosti i značaju ovih investicija za životnu sredinu, odgovorno poslovanje potvrđujemo upravo ulaganjem u ove i slične projekte u oblasti energetike.

Sa obnovljivim izvorima energije do čistije budućnosti

U potreba obnovljivih izvora energija postala je jedna od ključnih komponenti održivog razvoja nakon što su razvijene zemlje shvatile značaj smanjenja emisije štetnih gasova. Mada Srbija ima veliki energetski potencijal kada su u pitanju ovi izvori energije, on je nedovoljno ili nimalo iskorišćen.

Naša zemlja najveći deo energije dobija spaljivanjem fosilnih goriva, uglja, nafte i gasa, i tako doprinosi i globalnim klimatskim promenama. Na udaru ovih promena u našoj zemlji su pre svega šume, vode, poljoprivreda, saobraćaj i elektroprivreda. Najveći izazov u Srbiji predstavlja prelazak na čistije tehnologije, uz postizanje ekonomske isplativosti, što dodatno koči nerazvijeno tržište i nedostatak iskustva u Srbiji.

Na osnovu potencijala obnovljivih izvora i potreba klijenata Sberbank je kreirala poseban model finansiranja obnovljivih izvora energije. Projektno finansiranje se odnosi na izgradnju objekata ili postrojenja za proizvodnju električne energije korišćenjem obnovljivih izvora koji će biti predmet priključenja na elektrodistributivnu mrežu u cilju prodaje električne energije.

Za potrebe realizacije po modelu projektnog finansiranja osniva se novo preduzeće (Special Purpose Company) koje je nosilac samog projekta, a osnivači novoosnovanog preduzeća mogu biti fizička lica, pravna lica i u posebnim slučajevima kompanije sa dokazanim iskustvom u ovoj oblasti. Projekat izgradnje ovih postrojenja mora biti u skladu sa aktuelnim Zakonom o planiranju i izgradnji i Zakonom o energetici uz učešće investitora od minimum 30% od vrednosti celokupne investicije.

Investiranjem u obnovljive izvore energije potvrđujemo odgovorno poslovanje i zajedno sa klijentima gradimo zdraviju životnu sredinu.

RENEXPO® Western Balkans

Najveća međunarodna platforma za eksperte u energetici **RENEXPO® Western Balkans** ponovo otvara svoja vrata u Belexpocentru u Beogradu 20 i 21. aprila 2016. godine, za 80 izlagačkih kompanija, 400 konferencijskih i učesnika na okruglim stolovima, više od 1000 stručnih posetioca, institucija, investitora, vlade, asocijacija, vlasnika projekata i predstavnika.

U 2016 predstavljamo prošireni program koji će biti prosleđen sa industrijskim okruglim stolovima, konferencijama i poslovnim sastancima.

***Male hidroelektrane** - Izložba - Konferencija - Okrugli sto - Nove Feed In tarife - Zakonodavstvo - Tehnologije - **NOVO:** Obnove - Projektantski sastanci - Predstavljanje dostupnih projekata u regionu Zapadnog Balkana i B2B susreti, Hidro asocijacija Srbije - prvi okrugli sto

***Geotermal** - Okrugli sto - Potencijali, JPP, Prednosti i rizici za opštine u Srbiji

***Biogas** - Izložba - Konferencija - Nove Feed In tarife - Tehnologije - Potrošači - Projekti „ključ u ruke” - Potrošačke informacije – Inženjering

***Biomasa** - Izložba - Konferencija - BioRES Projekat - Dan potrošača - Obuka: lanac snabdevanja drvetom

***Biomasa** - Izložba - Konferencija - Potencijali - nove Feed In tarife - Tehnologije, projekti, B2B susreti

***Upravljanje otpadom** u Zapadnom Balkanu - Izložba - Konferencija - Industrijski otpad - Deponije - Reciklaža - Otpad-energija - Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije -Tehnologije - Zakonodavstvo – Potencijali

***Energetska efikasnost** u zgradarstvu - Izložba - Konferencija - Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije - KfW, GIZ

***Energija vetra** Srbija - Izložba - Okrugli sto - Nove Feed In tarife - Prvi vetropark u Srbiji - Potencijali – Projekti

***Off Grid** - Izložba - Konferencija - Decentralizovano snabdevanje energijom - Potražnja u Zapadnom Balkanu

***PREMIJERA: ENERGIWENDE** - Putujuća izložba - u sajamskoj hali - Interaktivna izložba daje pregled svih oblasti energetske tranzicije - Finansirano od strane Saveznog ministarstva za ekonomske odnose i energetiku Nemačke - www.bmwi.de

Sledeći događaj koji najavljujemo je **prvi RENEXPO® Watermanagement** sajam i konferencije na temama iz upravljanja vode, koji se održava od 06. do 09. juna 2016. godine u Belexpocentru u Beogradu. Teme koje će biti zastupljene na RENEXPO® Watermanagement su:

- Upravljanje rizicima od katastrofa
- Prevencija od poplava u Zapadnom Balkanu
- Podzemne vode
- Voda za piće
- Bunari i cevi (infrastruktura) - status opština
- Prečišćavanje otpadnih voda (melioracije i prečišćavanje)
- Projekti: voda i otpadne vode
- Upravljanje resursima
- Srpske luke (Dunav)
- Biodiverzitet

Treći događaj u regionu, u organizaciji REECO SRB, **RENEXPO® BiH**, najveća međunarodna platforma za eksperte u energetici će biti održan **09 i 10. novembra 2016.** godine u hotelu Hollywood Deluxe u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, na kojem RENEXPO® platforma nastavlja sa svojim aktivnostima u regionu, na temama iz obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i zaštite životne sredine. **Kao propratni program ovogodišnjeg RENEXPO® BiH, 05 i 06. novembra 2015. godine se održala i konferencija Dijalog o klimatskim promjenama u BiH, kao deo diplomatije Evropske Unije uoči Pariske konferencije COP21.**

COP 21 KALENDAR DOGAĐAJA

Tokom narednih dana, od 30. novembra do 11. decembra 2015. u okviru konferencije COP21 biće održan niz konferencija, razgovora, diskusija, prezentacija, propratnih događaja, izložbi....

Otvaranje i obraćanje svetskih lidera, članica, počće 30. novembra. Tom prilikom obratiće se predstavnici zemalja učesnica.

Na sledećem [linku](#) možete pogledati i preuzeti informacije povodom obraćanja.

Kako pratiti COP21?

Na sajtu Ujedinjenih nacija, [link](#), možete pročitati sva uputstva.

Putem zvaničnog sajta [UNFCCC](#).

Schneider Electric
Vladimira Popovića 38 – 40
za Srbiju tel: +381 11 78 50 555
za Crnu Goru Tel: +381 11 78 50 560
11070 Novi Beograd, Srbija

Sberbank
Bulevar Mihaila Pupina 165g
11070 Novi Beograd, Srbija

Renault
Nissan Srbija
Omladinskih brigada 90v
tel: 0800 20 80 10
11070 Novi Beograd, Srbija

Air France
Kosovska 10 - V
tel: 011 328 73 78
11000 Beograd, Srbija

PRIJATELJI PORTALA

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
AMBASSADE DE FRANCE EN SERBIE

CEEFOR
kancelarija Koste Jovanovića 66
tel: +381 11 24 64 580
11010 Beograd, Srbija

REECO SRB d.o.o.
Petra Drapšina 33
tel: +381 21 21 01 898
21000 Novi Sad, Srbija

ABB d.o.o.
Kumodraška 235
tel: +381 11 30 94 300
11000 Beograd, Srbija

**Energetski portal
Srbije**

Koste Jovanovića 66
11 010 Beograd
Srbija
+381 11 24 64 580

marketing@energetskiportal.rs

Posetite naš portal na
www.energetskiportal.rs/

I prijavite se za naš nedeljni
elektronski Newsletter